

Det andra brevet från Bagdad

Under de senaste tre månaderna har över sex tusen döda mäns kroppar levererats till Institutet för rättsmedicin, som numera fungerar som bårhus i Bagdad, skriver den irakiske reumatologen dr Sami Salman i mejl till sina kolleger ute i världen.

Reumatologen Hans Levander är en av dem för vilka Sami Salman beskriver hur han upplever sin vardag i det krigshärjade Bagdad, där han lever och verkar. I Läkartidningen 42/06 publicerades det första brevet från dr Sami Salman i Bagdad.

Översättning: Hans Levander, f d överläkare, invärtesmedicin, reumatologkliniken, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Foto: Scanpix

Bagdad i februari 2007

Kolleger,
Här kommer en beskrivning av situationen runt rättsmedicinska institutionen – »Bårhuset« – i Bagdad.

»Institutet för rättsmedicin« är en stor byggnad som är belägen mitt inne i det medicinska centrala området i hjärtat av Bagdad. Det är beläget endast 100 meter från Hälsoministeriet i söder, tandläkarfakulteten i norr, medicinska fakulteten med institutionen för radiologi och Gastroenterologiska sjukhuset i väst, och med ett flertal studentorganisationer, bokhandel och affärer i öst.

Som medicinstudenter var vi fascinerade av detta institut och betraktade professorerna som arbetade där med beundran; hur de löste mystiska problem, var och en av dem en »Sherlock Holmes«, när de bestämde dödsorsaker eller löste våldtäktsfall och mord. Rättsmedicin var sannerligen det mest uppskattade ämnet under vårt femte år på medicinutbildningen.

Efter ockupationen av Irak tycks detta prestigefyllda institut ha ändrat sitt namn, eller rättare sagt, har det blivit nödvändigt att ändra namnet. Det kallas nu officiellt »Bagdads bårhus«. Inga fler mystiska brott blir lösta där, det försiggår inget sökande efter små bevis för att lösa mordutredningar. Institutet är helt enkelt den största dumpningsplatsen för kropparna av människor som dagligen kallblodigt avrättas av miliser eller vid sammandrabbningar mellan religiösa sekter.

Varenda dag, på väg till arbetet, ser jag irakiska polisens små lastbilar fyllda med kroppar, varav många inte ens är ordentligt övertäckta. För det mesta hänger fötter ut från lastbilsflaken, vita, svarta, bruna, leriga, nakna fötter. Man kan räkna antalet kroppar samtidigt som man bedövas av sirenerna från polisbilar som kämpar för att bana väg genom trafikträngseln och vägspärrar av betong och taggtråd.

Allteftersom antalet dödade män ökar – upp till hundra unga män varje dag, alla avrättade endast på grund av sin sekttillhörighet – minskar »bårhusets« möjlighet att frysa ner kropparna i väntan på identifiering. De flesta kropparna lämnas i värmen att sönderfalla och att ruttna, lämnande efter sig en sjuklig lukt som nu når alla byggnader och institutioner runt institutet. På väg från fakulteten till det närliggande sjukhuset måste jag stänga för näsborrarna med händerna. När jag passerar nära »Bårhuset« på väg till Hälsoministeriet, måste jag använda min träning i undervattensdykning. Jag håller andan och springer två-tre minuter, och hoppas att jag

på så sätt skall komma till ett illaluktande område, där det åtminstone är möjligt att andas. Många av de anställda vid Hälsoministeriet och de omkringliggande instituten brukar komma till vår enhet på sjukhuset för att få sjukskrivning. De erkänner att de inte har någon fysisk sjukdom, utan att det är den outhärdliga lukten från »Bårhuset« som gör dem sjuka och ur stånd att fortsätta arbetet.

Jag förstår att många av kropparna inte går att identifiera, några är halshuggna utan att man hittat huvudena, andra är gravt deformerade genom krosskador av vapen eller tortyr. Sorgliga historier berättas också. Några män har inte kunnat hämta kropparna av sina släktingar och nära vänner, eftersom de då kan bli förföljda, infångade och avrättade av miliserna.

Till kvinnorna har man överlåtit den förskräckliga uppgiften att, i högar av uppsvällda, svartnade, sönderfallande, hemskt stinkande mänskliga kvarlevor, försöka identifiera sina barn, att leta efter halshuggna mäns kroppar, att söka efter födelsemärken och ärr som de kan känna igen. Stanken är den värsta man någonsin kan tänka sig. Kvinnorna måste sedan, efter det att de har identifierat sina kära, signera och ta emot sina anhörigas kroppar och ordna transport av dem till någon säker plats där de kan begravas.

Varje morgon, framför »Bårhuset«, kan man se rader av folk som förskräckta står och väntar på lastbilarna med kroppar. Människorna hoppar upp på lastbilen för att identifiera sina kära innan bilen kommer in till »Bårhuset«, och innan kropparna ruttar i Bagdads stekheta sommarvärme och blir omöjliga att identifiera.

Jag passerar denna vy varje gång som jag måste gå till Hälsoministeriet och på min väg tillbaka. När jag avslutat mitt »dyk« och hållit andan så länge som jag fysiskt står ut med tar jag en titt på denna plats som en gång i tiden var det prestigefyllda Institutet för rättsmedicin, vilket vi som studenter älskade och uppskattade.

När jag körde min bil i morse, angav Hälsoministeriet att antalet kroppar som levererats till »Bårhuset« de senaste tre månaderna är över sex tusen män ... endast ...

Eder tillgivne
Sami Salman

